

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου
Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ
Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 174

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
105 63, Αθήνα

Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου

Τηλέφωνο: 210 3742079

Email: d.zaralidou@minfin.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Ήπειρος»
e-mail: ypapa@mou.gr
ipiros@mou.gr
thanmand@mou.gr
epapanikolaou@mou.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης για την Πρόσκληση με τίτλο «Περιήγηση με τη χρήση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας στις εκθέσεις των αρχαιολογικών μουσείων»

Σχέτ: Το από 06-02-2025 απεσταλμένο ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. 21066 ΥΠΟΙΚ/ΕΥΚΕ-ΧΕ 174/06-02-2025).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτονται

1ο. Το με Α.Π. 211/05-02-2025 διαβιβαστικό έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος» με τίτλο «Γνωμοδότηση επί σχεδίου Πρόσκλησης Υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος "Ήπειρος"» 2012-2027»

2ο. Η Πρόσκληση με Κωδικό ΗΠ-056, Α/Α ΟΠΣ 14885 και με τίτλο «Περιήγηση με τη χρήση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας στις εκθέσεις των αρχαιολογικών μουσείων», η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ήπειρος», ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ, αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων του σχεδίου Πρόσκλησης με τίτλο «Περιήγηση με τη χρήση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας στις εκθέσεις των αρχαιολογικών μουσείων».

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση προβλέπεται ότι, η δράση αφορά την *Περιήγηση με τη χρήση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας στις εκθέσεις των αρχαιολογικών μουσείων Ιωαννίνων, Άρτας, Νικόπολης και Ηγουμενίτσας, διασύνδεση των εκθεμάτων τους με τέσσερις εμβληματικούς αρχαιολογικούς χώρους της Ηπείρου (Δωδώνη, Αρχαία Αμβρακία, Νικόπολη, Γίτανα) και δημιουργία ψηφιοποιημένου αρχαιολογικού υλικού μέσω της καταγραφής, τεκμηρίωσης και ψηφιοποίησης κινητών μνημείων των συλλογών τους.*

Ειδικότερος στόχος της δράσης είναι η αξιοποίηση και ανάδειξη αρχαιολογικού υλικού που μέχρι σήμερα παρέμενε στις αποθήκες των μουσείων και αφορά σε ενδιαφέροντα ανασκαφικά σύνολα, αλλά και η ενίσχυση της ασφάλειάς τους, μέσω της ψηφιοποίησης των ευρημάτων που φυλάσσονται σε αυτά.

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Πράξης είναι

- Το Υπουργείο Πολιτισμού,
- Οι εποπτευόμενοι φορείς και
- Όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους.

Ο **προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης ανέρχεται σε **1.000.000,00 €**.

2. Η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την έννοια της επιχείρησης, ήτοι της οντότητας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σημείο 6 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής **σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)**, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο δικαιούχος του μέτρου είναι «επιχείρηση». Στο σημείο 7 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης διευκρινίζεται ότι, όπως έχει επανειλημμένα ορίσει το Δικαστήριο, επιχειρήσεις είναι οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Οικονομική δραστηριότητα θεωρείται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στην αγορά. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια κρατική χρηματοδότηση προς οποιονδήποτε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα είναι κρατική ενίσχυση πρέπει να ισχύουν σωρευτικά τα παρακάτω κριτήρια:

- Χορήγηση/μεταφορά κρατικών πόρων.
- Επιλεκτική ενίσχυση προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής.
- Νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού και του ενδοενοσιακού εμπορίου.
- Παροχή πλεονεκτήματος.

3. Σύμφωνα με το σημείο **2.6** «Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης» της **Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης**, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), *ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον πολιτισμό, τη διατήρηση της κληρονομιάς (μουσεία, αρχεία, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά κέντρα ή χώρους, θέατρα, ... αλλά και άλλες παρόμοιες πολιτιστικές και καλλιτεχνικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες) και της φύσης, δύνανται να οργανωθούν με μη εμπορικό τρόπο και, ως εκ τούτου, να μην έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Η δημόσια χρηματοδότησή τους ενδεχομένως να μην αποτελεί κρατική ενίσχυση.*

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς, οι οποίες **διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό**, εκπληρώνει έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, του οποίου ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός.

Αντιθέτως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) **που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων** (για παράδειγμα, εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ και καλλιτεχνικές σχολές που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τα διδάκτρα) θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Παρομοίως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς που λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο προς όφελος ορισμένων επιχειρήσεων και όχι του ευρέος κοινού (για

παράδειγμα, η αποκατάσταση ενός ιστορικού κτιρίου χρησιμοποιούμενου από ιδιωτική εταιρεία) θα πρέπει να θεωρούνται κατά κανόνα ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

4. Σύμφωνα με το «**Working document**» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «TOURISM FINANCING AND STATE AID», (συνημμένο στην παρούσα γνωμοδότηση) και ειδικότερα στα σημεία 3, 5 και 6, «*ορισμένα μέτρα ενίσχυσης στον τουριστικό τομέα μπορούν να μην αποτελούν κρατική ενίσχυση, όταν δεν εμπίπτουν στα προβλεπόμενα του άρθρου 107(1) της ΣΛΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων και ειδικότερα όταν οι προτεινόμενες δράσεις δεν αποτελούν οικονομική δραστηριότητα ή δεν προκαλούνται από τις δράσεις αυτές προβλήματα στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Εάν οι δράσεις αυτές του τουριστικού τομέα παρέχονται **δωρεάν, υπάρχει καθολική πρόσβαση** σε αυτές και μέσω αυτών το κράτος εκπληρώνει το δημόσιο/κρατικό στόχο και την ανειλημμένη υποχρέωσή του προς το ευρύτερο κοινό, τότε δεν υφίστανται θέματα κρατικών ενισχύσεων*».

Σύμφωνα με τα σημεία 9 και 10 **του ίδιου «Working document»**, δράσεις που αφορούν εκστρατείες προώθησης προϊόντων, διοργάνωση ελεύθερων εκδηλώσεων, δημιουργία ιστότοπου γενικής πληροφόρησης θεμάτων τουρισμού κ.λπ., οι οποίες στοχεύουν στη διάδοση των πληροφοριών προς το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο προβάλλοντας μια περιφέρεια ή μια περιοχή, εντάσσονται σε μια κατεύθυνση της αγοράς γενικού χαρακτήρα (General destination marketing) και δύναται να χαρακτηριστούν ως δράσεις που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

Προκειμένου οι δράσεις που περιγράφονται στην Πρόσκληση να μην ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να παρέχουν γενική πληροφόρηση προς τους πολίτες, με ουδέτερο τρόπο και σε αυτές να μη προβάλλονται ούτε να διαφημίζονται συγκεκριμένα εμπορικά προϊόντα ή καταστήματα. Η προβολή, διαφήμιση και ενίσχυση συγκεκριμένων επιχειρήσεων καθώς και η προώθηση των προϊόντων τους και των υπηρεσιών τους σε νέες αγορές του εξωτερικού, προσδίδουν έμμεσο και άμεσο πλεονέκτημα, με αποτέλεσμα αυτές να καθίστανται σε ευνοϊκότερη θέση στην αγορά.

5. Συνεπώς, για τους εν λόγω φορείς, αν πληρούνται σωρευτικά τα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η χρηματοδότησή τους θα αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Σε αυτή την περίπτωση, η σχετική δαπάνη μπορεί να καταστεί ως συμβατή ενίσχυση στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθμό **2023/2831** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις **ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, είτε** στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθμό **651/2014** της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων

κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («**Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός**»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

6. Σύμφωνα με το **άρθρο 53 του Κανονισμού (ΕΕ) με αριθμό 651/2014** της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, «*Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς*», οι ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου Ι.

Οι ενισχύσεις χορηγούνται για τους ακόλουθους πολιτιστικούς σκοπούς και δραστηριότητες:

α) **μουσεία**, αρχεία, βιβλιοθήκες, καλλιτεχνικά και πολιτιστικά κέντρα ή χώροι, θέατρα, κινηματογράφοι, λυρικές σκηνές, αίθουσες συναυλιών., β) υλική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων όλων των μορφών της πολιτιστικής κληρονομιάς, κινητής ή ακίνητης, των αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, των ιστορικών χώρων και κτιρίων..., γ) άυλη κληρονομιά οποιασδήποτε μορφής, συμπεριλαμβανομένων των εθίμων και της χειροτεχνίας της λαϊκής παράδοσης, δ) καλλιτεχνικές ή πολιτιστικές εκδηλώσεις και παραστάσεις, φεστιβάλ, εκθέσεις και άλλες παρόμοιες πολιτιστικές δραστηριότητες, ... στ) σύνταξη ή σύνθεση, επεξεργασία, παραγωγή, διανομή, ψηφιοποίηση και έκδοση μουσικών και λογοτεχνικών έργων, συμπεριλαμβανομένων των μεταφράσεων.

Η ενίσχυση μπορεί να λάβει τη μορφή: α) επενδυτικών ενισχύσεων, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την κατασκευή ή την αναβάθμιση της πολιτιστικής υποδομής και β) ενισχύσεων λειτουργίας.

Για τις επενδυτικές ενισχύσεις, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο επενδυτικό κόστος σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

α) οι δαπάνες για την κατασκευή, την αναβάθμιση, την απόκτηση, τη συντήρηση ή τη βελτίωση των υποδομών, εφόσον χρησιμοποιούνται κατά το 80 % τουλάχιστον της δυναμικότητάς τους ετησίως, τόσο σε χρόνο όσο και σε χώρο, για πολιτιστικούς σκοπούς·

....

γ) οι δαπάνες για την προστασία, τη διατήρηση, την αποκατάσταση και την ανάπλαση της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, συμπεριλαμβανομένου του επιπλέον κόστους αποθήκευσης υπό κατάλληλες συνθήκες, ειδικών εργαλείων και υλικών, καθώς και οι δαπάνες για τεκμηρίωση, έρευνα, ψηφιοποίηση και δημοσίευση·

δ) οι δαπάνες για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόσβασης του κοινού στην πολιτιστική κληρονομιά, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για ψηφιοποίηση και άλλες νέες τεχνολογίες, οι δαπάνες για τη βελτίωση της προσπελασιμότητας για τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ιδίως, ράμπες και ανελκυστήρες για τα άτομα με αναπηρία, ενδείξεις σε γραφή Braille και διαδραστικές εκθέσεις σε μουσεία), και για την προαγωγή της πολιτιστικής πολυμορφίας όσον αφορά τις παραστάσεις, τα προγράμματα και τους επισκέπτες.

Για τις ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν τα 2,2 εκατ. EUR, το μέγιστο ποσό της ενίσχυσης μπορεί να καθορίζεται, αντί με τη μέθοδο που αναφέρεται στις παραγράφους 6 και 7 (του σχετικού άρθρου), στο 80 % των επιλέξιμων δαπανών.

7. Το αντικείμενο της υπό εξέταση Πρόσκλησης αφορά στην **περιήγηση με τη χρήση επαυξημένης εικονικής πραγματικότητας** στις εκθέσεις των αρχαιολογικών μουσείων Ιωαννίνων, Άρτας, Νικόπολης και Ηγουμενίτσας, τη διασύνδεση των εκθεμάτων τους με τέσσερις εμβληματικούς αρχαιολογικούς χώρους της Ηπείρου (Δωδώνη, Αρχαία Αμβρακία, Νικόπολη, Γίτανα) και τη δημιουργία ψηφιοποιημένου αρχαιολογικού υλικού μέσω της καταγραφής, τεκμηρίωσης και ψηφιοποίησης κινητών μνημείων των συλλογών τους, χωρίς ωστόσο να προκύπτει με σαφήνεια, με ποιον τρόπο θα υλοποιηθούν αυτές οι δράσεις, (ενδεικτικά τί αφορούν; Προμήθεια εξοπλισμού, χρήση νέων τεχνολογιών, υπηρεσίες ψηφιοποίησης, συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες, εκπαίδευση;).

8. Σύμφωνα με την περιγραφή του αντικειμένου της υπό εξέταση Πρόσκλησης και για να καλυφθεί πλήρως το θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει **στο προοίμιο (στα «Έχοντας υπόψη»)** της Πρόσκλησης να **προστεθεί** ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2023/2831 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

9. Στο κεφάλαιο 3 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ» του σχεδίου της Πρόσκλησης, συστήνεται στο τέλος της παραγράφου **3.4 να προστεθεί** «με την επιφύλαξη της τήρησης των κανόνων του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων».

Επιπρόσθετα, στην παράγραφο 3.5 στο τέλος του πρώτου εδαφίου που αφορά στα «Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης» και καταλήγει «.....πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί

για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που τυχόν παρέχει ο δικαιούχος.» **να προστεθούν τα ακόλουθα:**

- «**Η αποφυγή της διεπιδότησης** μπορεί να διασφαλιστεί με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δε στηρίζει άλλες δραστηριότητες.

Επίσης, για να αποφευχθεί η χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος κατά την προμήθεια αγαθών ή υπηρεσιών στο πλαίσιο υλοποίησης έργων, είναι αναγκαίο οι προμήθειες / υπηρεσίες / εργολαβίες να πραγματοποιηθούν μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαγωνιστικής διαδικασίας, με βάση τις διατάξεις της ισχύουσας εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας περί σύναψης δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών».

Επίσης, στην ίδια παράγραφο 3.5 στο τέλος του δεύτερου εδαφίου που αφορά στα «Έργα που συνιστούν άσκηση οικονομικής δραστηριότητας...» και καταλήγει «...υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται από το εφαρμοζόμενο, ανά περίπτωση, θεσμικό πλαίσιο.» **να προστεθούν τα ακόλουθα:**

- Στις περιπτώσεις, που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. **651/2014** της Επιτροπής **ή** του Κανονισμού (ΕΕ) **2023/2831** της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ., ανά περίπτωση.

Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. **651/2014** της Επιτροπής, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση στοιχεία προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του Γενικού και Ειδικού Μέρους του Κανονισμού αυτού.

Για δράσεις που θα εξετασθούν **στο πλαίσιο του Κανονισμού 2023/2831** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (De Minimis) είναι απαραίτητο να περιέχεται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

Στην περίπτωση κατά την οποία, στις προτεινόμενες δράσεις περιλαμβάνεται και προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος θα παραμείνει στην κυριότητα/ιδιοκτησία του/των Δικαιούχου/ων μετά την ολοκλήρωση του έργου, τότε θα πρέπει είτε να διασφαλισθεί ότι ο εν λόγω εξοπλισμός δεν θα χρησιμοποιηθεί για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητες (έως το χρόνο

απόσβεσης του πάγιου εξοπλισμού), είτε η υπολειμματική αξία του εξοπλισμού να ληφθεί υπόψη ως έσοδο για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

10. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία ΕΥΔ, όσον αφορά στην **χρηματοδότηση Πράξεων** στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων **παραπλήσιου περιεχομένου**. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία ο ανωτέρω Δικαιούχος ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση της Πράξης πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

11. Υπενθυμίζεται ότι:

✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην **με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο** της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

Επισημαίνεται ότι, οι Πράξεις που θα υποβληθούν θα αποσταλούν στην ΕΥΚΕ-ΧΕ, εφόσον η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι αποτελούν κρατική ενίσχυση και εντάσσονται στα αναφερόμενα ανωτέρω.

✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί **με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ** (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της Πράξης.

Υπενθυμίζεται ότι, η οικεία ΕΥΔ διατηρεί την αρμοδιότητα ελέγχου της ορθότητας υπολογισμού των οικονομικών στοιχείων της χρηματοοικονομικής ανάλυσης καθώς και της επιλεξιμότητας των δαπανών των δράσεων της υπό αξιολόγησης Πράξης.

12. Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται **στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ** και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση τού υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου

ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και **ειδικότερα στο περιεχόμενο της Πρόσκλησης**, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ-ΧΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της.

Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στην παρούσα γνωμοδότηση.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σελίδα 9 από 9